

„Rusko–čínské vztahy na přelomu 20. století. Otázka kontinuity a hlavní motivy sblížení“

1. Obsah a struktura práce

V úvodu své práce autor jasně vymezuje své výzkumné otázky a rovněž zdůvodňuje jejich relevanci. První otázkou je, do jaké míry existovala kontinuita v rusko–čínských vztazích před rozpadem SSSR a po něm. Druhou otázkou je, do jaké míry stály za zlepšováním vztahů mezi Ruskem a Čínou v devadesátých letech ekonomické zájmy. Třetí otázkou je, jak byla budoucnost čínsko–ruských vztahů reflektována v ruském zahraničněpolitickém myšlení.

Struktura práce odpovídá třem výzkumným otázkám. Kromě úvodu a závěru je rozdělena na čtyři části. První část poskytuje historický přehled sovětsko–čínských vztahů v období studené války. Druhá část se zabývá vývojem rusko–čínských vztahů v devadesátých letech a snaží se zodpovědět první výzkumnou otázku. Třetí část se věnuje klíčovým faktorům rusko–čínských vztahů (ekonomická spolupráce, obchod se zbraněmi, otázka vymezení hranic, čínská imigrace na ruský Dálný východ) a snaží se zodpovědět druhou výzkumnou otázku. Čtvrtá část nabízí přehled ruského myšlení o vztazích s Čínou a snaží se zodpovědět třetí výzkumnou otázku.

Práce je zaměřena na analýzu rusko–čínských vztahů v devadesátých letech a nezabývá se proto vývojem vztahů mezi oběma zeměmi v posledním desetiletí.

2. Hodnocení formální stránky práce

Grafická podoba práce je úhledná. Odkazování na zdroje je zpracováno pečlivě a konzistentně. Seznam použité literatury je přehledný a úplný. Struktura práce je logická a přehledná, protože odpovídá výzkumným otázkám jasně vymezeným v úvodu. Je nutné ocenit, že kromě českých a anglických zdrojů autor používal i zdroje ruskojazyčné, což je samozřejmě s ohledem na téma práce žádoucí.

Přesto lze mít k formální stránce práce několik výhrad:

- Autor nedostatečně často odkazuje na zdroje. V práci se nachází velké množství pasáží, které obsahují netriviální informaci či zjevně převzaté hodnocení, odkaz na příslušný zdroj ale chybí. Příkladem je první odstavec na straně 48, první odstavec na straně 45, čtvrtý odstavec na straně 44, první odstavec na straně 40, druhý odstavec na straně 37 či téměř celá strana 31.
- Práce obsahuje jistý počet překlepů a pravopisných chyb, tento problém ale není zásadní.
- Stylistická stránka práce sice zdaleka není katastrofální, ale nelze ji označit ani za uspokojivou. Autor většinou píše jasně a srozumitelně, přesto se v jeho práci nachází řada

špatně stylizovaných pasáží a nepřesně či nevhodně použitých pojmů, které činí jeho sdělení těžko srozumitelným a místy až nepřehledným.

3. Hodnocení obsahové stránky práce

Autor své cíle řádně a srozumitelně vymezil v úvodu, což mu následně usnadnilo strukturaci práce a zajistilo, že se bude držet vymezeného tématu. Autor na své výzkumné otázky postupně odpovídá a celkově lze říci, že se mu jeho cíle podařilo naplnit. K obsahové stránce práce lze přesto mít několik připomínek, které ale nejsou zásadní povahy:

- Metodou značné části práce je chronologická narace, která neobsahuje skutečnou politologickou analýzu a nevyužívá ani žádný konceptuální/teoretický rámec. Jedinou výjimkou je část obsahující analýzu ruského zahraničněpolitického diskurzu.
- Není jasné, proč se autor omezil pouze na devadesátá léta. Pokud by se věnoval analýze vývoje rusko-čínských vztahů až do současnosti, jeho práce by byla mnohem hodnotnější.
- Autor v souvislosti s některými řešenými problémy jakoby šlápl na brzdu ještě před dosažením cíle a vzdal se perspektiv a argumentů, které mohly jeho teze efektivněji podpořit. Například v kapitole věnované vývoji rusko-čínských ekonomických vztahů operuje téměř výhradně s absolutními částkami týkajícími se vzájemného obchodu a jen zběžně zařazuje do textu i tabulku shrnující podíl ruského obchodu s Čínou na celkové ruské obchodní výměně. Zcela ale pomíjí analogické shrnutí z perspektivy Číny (podíl obchodu s Ruskem na celkovém čínském obchodu), což by pravděpodobně jeho tezi o marginálním významu ekonomických vztahů pro rusko-čínské sblížení mohlo podpořit ještě efektivněji. Kromě toho by bylo mnohem přesvědčivější, kdyby práce obsahovala také komparaci rusko-čínské obchodní výměny s ruskou a čínskou obchodní výměnou s jinými partnery (srovnání s objemem rusko-evropského či čínsko-amerického obchodu).
- Podobný nedostatek lze nalézt i na rovině základní struktury práce: autor se věnuje kdejakému faktoru ovlivňujícímu rusko-čínské vztahy po studené válce, zcela ale pomíjí význam změn v distribuci moci. Jinými slovy, autor nijak neanalyzuje, jaký dopad na vztahy mezi Ruskem a Čínou mohl mít zásadní posun v mocenském postavení (v mocenských kapacitách) těchto dvou zemí, a ani tyto změny nepopisuje. Zatímco ještě v 80. letech měl SSSR k dispozici větší mocenské kapacity než Čína (větší ekonomiku, vyspělejší průmysl a „pouze“ třikrát menší populaci), po roce 1990 se vzájemný mocenský poměr obrátil.

4. Celkové hodnocení

Autorovi se v zásadě podařilo naplnit cíle, které si stanovil a jeho práci lze jednoznačně doporučit k obhajobě. **Vzhledem k výše uvedeným připomínkám však doporučuji ohodnotit ji známkou velmi dobře.**

Praha, 4. září 2010

PhDr. Jan Jirěš

Ústav politologie FF UK

